

Dobročinnost.

Z italských povídek Idu Baccollové.
Přel. Leop. Pözlbauerová.

I.

„Nuže?“ tázala se signora Leonilda barona Fiorellia, jenž vcházel do salonu s novinami v ruce. „Jak je?“

„Situace je stále horší a horší, markýzo. Verona je pod vodou, Rovigo nestačí již četným uprchlíkům, Loreo jest zničeno.“

„Ach, můj bože!“

„Sta rodin je bez přístřeší, bez oděvu, bez potravy — o vše připraveno...“

„Ó, barone, jak jest to hrozné! A co činí bohatí? Co učiníme?“

„Bohatí dávají, markýzo. Baron Pesciatini daroval deset tisíc lir, hraběnka Ramalli prodala — jak se vypravuje — svůj perlový šperk, aby...“

„O, ta pošetilá hraběnka! Od jakživa chtěla, aby se o ní mluvilo... A kolik dala?“

„Tři tisíce lir!“

„A myslí, kdo ví co neučinila!“

„Připustíte, markýzo, že tři tisíce lir nenajdou se nikde na ulici...“

„Ovšem — ale třemi tisíci lir bude se skvíti ve všech novích...“

„Ó, možno tam býti také s menším darem, markýzo.“

„... budou ji nazývati krásnými jmény dobrodělky, přítelkyně chudých, andělem milosrdenství!“

„Markýzo, vy jste dnes nervosní.“

„Nezapírám toho. Tato okázalá dobročinnost, s kterou se tropí hluk v listech veřejných, která se rozhláší po celém světě, mě uráží, mě popouzí...“

„Ne všichni, markýzo, řídí se evangeliem, jež žádá, aby nevěděla levice, co dobrého učiní pravice.“

„A tak se stává, milý barone, dobročinnost spekulací, krásnou lichvou, za tím účelem, aby...“

„Co na tom záleží? Chudí mají z toho stejný prospěch. A v tomto případě zdá se mi jedině možno schváliti zásadu, že účel světí prostředky.“

„O nikoliv, my se nikdy neshodneme, barone!“

V krátkce na to, když markýza Leonilda osaměla, ohlášen byl redaktor „Jiskry“, časopisu velmi váženého, osvědčeného a velmi — indiskretního.

„Promiňte, že jsem nucena vás obtěžovati, milý Beltrami, avšak nebylo mi možno...“

„O, jsem přestásten, že mohu vám posloužiti, paní markýzo!“

„Nuže, zde —“ praví krásná paní tonem důvěrným, vyndávajíc z elegantní skříňky hrst bankovek — „zde — jedna z mých přítelkyň ráda by učinila něco pro ubohé oběti povodně...“

„O, paní markýzo! Není třeba, abyste mi pověděla jméno oné dámy!“

„Beltrami! Přísahám...“

„O, vím dosti, nepřísahajte!“

„Jest to málo,“ pokračovala citlivá markýzka zardívajíc se, „ale ze srdce upřímného, i doufám...“

„O, paní markýzo...“

„Raďte mi laskavě napsati stvrzenku na šest tisíc lir!“

Redaktor „Jiskry“ vyvrstlil se vzhůru jako vzpružina.

„To je dar v pravdě královský, paní markýzo! — Takového velmýslného činu jest schopna pouze jedna osoba: markýza Leonilda.“

„Beltrami, Beltrami, jste nenapravitelný!“

A krásná paní tvářila se jako rozhněvána.

„Ostatně,“ pokračovala, usmívajíc se trpce, „hraběnka Ramalli dala zajisté mnohem více...“

„Tisíc lir!“ pravil redaktor určitě. „Mně je odevzdala.“

„Hloupý Fiorelli!“ hučela mezi zuby markýza, zardívajíc se tentokrát do opravdy, „vyhodila jsem čtyři tisíce lir oknem!“

„Má přítelkyně,“ pokračovala opět dodávajíc hlasu svému co možná největší sladkosti, „dostala částku, již jsem vám odevzdala, od svého chotě, aby si koupila za ní brilantovou sponu k přístřmu plesu v domě Fantonich. Avšak oné dámě zdála se býti svatokrádeží koupě dýmantů nyní, kdy tolika ubohým matkám nedostává se chleba...“

Redaktor setřel si s oka slzu, která tam nebyla.

„Addio, signoro,“ pravil pohnutě. „Vím, co mám činiti.“

„Pro Bůh! Jen žádné indiskretnosti!“ prosila markýzka tváříc se velmi málo přísně.

„Neslibuji ničeho, paní markýzko.“

„Můj Bože! Upomeňte se aspoň, že oněch šest tisíc lir nestojí mne...“

„Paní markýzo, prozradila jste se!“

„— — — než obět nepatrného šperku na oltář milosrdenství.“

„Markýzo, vy jste anděl!“

A hodný žurnalista odešel šátek maje na očích s tváří slavnostně naladěnou.

Večer téhož dne v druhém vydání „Jiskry“ stála následující zpráva:

„Dobročinnost.“

Dnešního jitra zaslala nám markýzka Leonilda Modesti značnou částku šesti tisíc lir. Dověděli jsme se, že částka tato určena byla na zakoupení dýmantové spony. Avšak spanilomyslná dáma vyslovila se, že nelze jí mysliti na klenoty, když tolika ubohým matkám nedostává se chleba (její vlastní slova). Vznesený tento čin nemá potřebí chvály.“

Jak viděti, lecke byla velmi dobře naučena. O, ti žurnalisté!

Markýzka stavěla se rozhněvale bylo patrné, že hněv ten jí neublíží; hraběnka Ramalli byla nucena na čtrnáct dní ulehnutí, stížena jsouc prudkou horečkou ze zlosti, a zatopení — měli o šest tisíc lir více. Účel světí prostředky.

II.

„— — — správnost kostumu vyžaduje“ — podotkla skroušeně. Háta.

„Ach, co správnost!“ křičela znovu barone Dolciati trbajíc zůvěvě elegantní krajkový nákrčník. „Myslíte, že se obecnost stará o historii? Do ře víte, že bílá barva mi nesluší, že mě dělá tlustou — A pak tyto sbírané nákrčníky jsou mi protivny. Vyhlíží to, jako by měl člověk oteklé žlázy nebo mandle.“

„Ale paní baronko, nemohla js m práce na hrdlo Marie Stuartky dáti nákrčník rovný á la Rochefort anebo mřížování Ninichie — —“

„Dosti již. Účet?“

„Paní baronko, nechtějte mě zničiti, neodnímejte mi vzácnou svou přízeň —“ prosí ubohá švadlena plačíc.

„Účet, pravím, účet!“

„Mějte slitování. Budu hleděti uspokojiti vás!“

„Pro tentokrát tedy promjím. A druhý oblek je v pořádku?“

„Skoro úplně.“

„A brašnička je připravena?“

„Večer bude hotova. Je z černého aksamitu se stříbrnými šňůrami Uprostřed je znak města Verony a pod ním slova: Pro zatopené.“

„Dobře. Můžete jíti. Nezapomeňte opravit nákrčník. Mám Bohu díky hrdlo dobře utvořené a nevím, proč bych je měla skrývati.“

„Přičiním se, aby paní baronka byla spokojena!“

Rozkošná baronessa Dolciati osaměvši oddychla si spokojeně a pak usedla, aby napsala následující list své dobré přítelkyni, kněžně Arditi:

„Má nejmilejší! Věc daří se co nejlépe. Prodal jsem již tři sta lístků a příjem dosáhl výše 3000 lir. Ani Ti nemohu vyhláskiti, co práce mám k vůli těm zatopeným. Již úřad sekretářský je velmi namahavý. Zkoušky k „Marii Stuartce“ daří se znamenitě. Vévodkyně Lenzi-Vintali, naše ředitelka, pravila mi žertem, že osud Rizziův a Darnleyův je závidění hodný. Nezdá se Ti to přílišné? Je pravda, že černý aksamit k mým rusým vlasům velmi pěkně sluší. Addio! Doufám, že nebudeš scházeti při hlavní zkoušce Tvá Marie.“

A také tentokrát slavná rada města Verony odevzdala ve prospěch ubohých povodní stížených značnou částku 4 tisíc lir. Krásný šat barončin vynesl o tisíc lir více. Účel světí prostředky.

III.

„Opravdu nemožno, nemožno vystačiti bez těch dvaceti lir!“ opětovala Norina Fani, popsavši lístek samými drobnými číslicemi. „Nemohu nechati trpěti hlad své děti a svého muže. Ubohý Alexandr,“ dodala smějíc se, „má tak zdravý apetit. — Nuže? Nuže, nepošlu ni-

čeho ubohým zatopeným! To by bylo ošklivé, nelidské. Myslím, že bych neměla již pokoje! Ale... Ó, jak jsem zapomětliva! Což nemám peníze, které mi darovala matinka, abych si koupila chenillový šál? Šál se nekoupí a bude vše v pořádku. Nikdo nebude nic věděti Ó, to jsem ráda!“ A spokojeně innula si ruce.

„Třicet pět lir a 40 centesimů! Každý musí uznati,“ mluvil k sobě Alexandr Fani, vycházejíc z úřadu, „že tato práce je velmi špatně placena. Ale na lovecké boty to stačí. Kdyby mi byli dali aspoň 50 lir, byl bych 15 poslal zatopeným. Ubožáci!“ — a zamyslel se, tak se zamyslel, že když přicházel ke skladu obuvi, sklopil oči a kráčel dále.

Uplynulo několik měsíců. Naši dva manželé měli spolu malou šarvátku, která byla příčinou, že se stali ještě zamilovanějšími než dříve.

„Rád bych věděl,“ pravil Alexandr tónem poněkud podrážděným, „rád bych věděl, proč si nechceš už koupiti ten chenillový šál.“

„Poněvadž ho nepotřebuji,“ odpovídala Norina. „Letos není tak chladno.“

„A... dovol, kam jsi dala peníze?“

„Kam jsem dala peníze? Což bavlna na tvoje punčochy, a jehly a nitě a špendlíky a tisícere maličkosti, v domácnosti potřebné, nestojí nic?“

Alexandr se zarazil.

„Myslil jsem,“ pravil ostýchavě, „že mé služné dostačí... To abych ode dneška zanechal kouření a kávy — Nechci, aby's si tak všechno odpírala...“

Hodná žínka již již chtěla objati svého muže, avšak zarazila se a pravila:

„Kdy pak ty si koupíš ony lovecké boty, po nichž jsi tolik toužil?“

Alexandr se zarděl.

„Lovecké choutky,“ pravil zdráhavě, „mne již přešly.“

„A peníze za mimořádnou práci?“

„Utratil jsem je.“

„A zač, smím-li se ptáti?“

„Za doutníky, za papír a podobné věci.“

„Ó ty marnotratníče!“

A tím se vše skončilo.

* * *

Zatopení měli o 50 lir více... A tentokrát prostředky byly hodny svého účelu.

Pravila jsem, že tak se skončilo vše — než myslíte, že to také mínění dobrého Boha?

* Schovaná puška. — Podivuhodné neštěstí událo se 17. m. m. v Lužánkách u Brna. Toho dne roztloukali nádeníci Fr. Nečas, Jan Hudec a Alois Mikula v tamní vápenici kamení. Najednou spustila puška v kamenné ukrytá a nejspíše nějakému pytlákoví náležející, a rána vjela Nečasovi do hlavy. Ubožák následkem toho za dvě hodiny na to zemřel.